

Mollis et dissolutus non vir, sed mulier est dicendus.

Mulier dans opera virtuti vir potest dici.

Militis cujuslibet fortitudo non agnoscitur nisi in bello.

Nescit pene quid labor sit qui nunquam contra spirituales nequitas certare studuit.

Nemo se peccantem credat ideo minus puniendum quod multitudinem imitetur peccantium.

Nullum constat malum quo Deus non utatur ad aliquod bonum.

Negligentia et otiositas hominem ad interitum ducunt.

Omnis dies velut ultimus tractandus est.

Oratione continua superantur vitia.

Oculi petulantes, cordis luxuriosi sunt proditores.

Opere melius quam verbis Deus prædicatur et laudatur.

Positi in deliciis attendere nequeunt quanta sit pœna perennis.

Parentes in tantum diligendi sunt et honorandi quantum illi subjecti sunt summo Patri.

Peccatum peccato adjicitur, cum id quod nequiter gestum est nequiter etiam defenditur.

Plurimi infamiam, pauci vero reatus verentur conscientiam.

Qui nunquam didicit subesse, nulli potest rite præesse.

Quousque homini non displicent mala a se facta, regnant in eo vitia.

Quæ quisque velit metere prius debet seminare.

Quantum quis in humilitate profecerit et castitate, tantum Deo appropinquabit.

Ratio humana quot perversis cogitationibus reinitur, tot coronas cœlestes promeretur.

Resurrectio prima est resurgere a vitiis in hac vita.

Raptores alienarum rerum ipsi quandoque rapiuntur ad interitum.

Reprobi in hoc sæculo fatigantur desideriis et in futuro tormentis.

A Salus est divitum subvenire necessitatibus pauperum.

Summi Principis ministri imprimis sunt providendi.

Superbia sola corrumpit omnia bona.

Scripturæ sacræ meditatio mentem retrahit a cogitatu noxio.

Tenax vel prodigus nimium, ambo in unum nimietatis confluunt vitium.

Temperatum omne tam Deo quam hominibus est acceptabile.

Tepide viventes Christiani difficilius corriguntur quam pagani.

Tacere qui nescit, nescit et loqui.

Viator ille stultus est qui in itinere, amœna prata conspiciens, obliuiscitur quo tendere disponebat.

B Ubi non est timor Dei, ibi regnum peccati.

Victus ab uno quolibet vitio cito labitur in alia.

Volens retinere sanitatem nullius irrideat infirmitatem.

Ultra modum sunt delicati qui nulla adversa volunt pati.

EPILOGUS OPERIS.

Isthic conscripta legentes suppliciter posco ne solummodo superficiem verborum, quæ alicubi forsitan prolata sunt incongrue, sed potius attendant intima sententiarum, scrutantes si qua in eis reperiri possit ædificatio animarum. Quid enim illa prodest lectio, in qua legens nihil aliud studet, nihil investigat, nisi ut scriptorem vel dictatorem reprehendat, quasi ipse tantæ sit scientiæ ut omnia possit reprehendere? hujusmodi igitur lector quo plus aliis parat reprehensionis foveam, eo citius ipse incidit in illam, raptus videlicet subito in reprobum sensum quo seductus aut secreto aut etiam publice aliquod committat peccatum. Unde omni erranti prius compassio quam reprehensio est adhibenda, juxta illud Apostoli: *Quis infirmatur, et ego non infirmor?* (II Cor. x.) Et iterum: *Alter alterius onera portate, et sic adimplebitis legem Christi* (Gal. vi).

OTHLONI SUMMA DICTORUM DE MYSTERIIS NUMERI TERNARIUM.

Quanta bona in trinitate consistant?

Agnoscens omne bonum in trinitate consistere, D studui explanare, quo modo tantum bonum agnosci possit. Sed imprimis dicendum quod etiam primum est, et summum cunctisque fidelibus maxime attendendum. In tribus namque personis, Patris, et Filii, et Spiritus sancti, Trinitas summa consistit; et exinde omne bonum incipit. Deinde vero alia cupio proferre, in quibus trinitas aliqua simul invenitur. In ternario quippe numero ad imaginem Dei reformamur, qui per primi parentis peccatum lapsi sumus in binarium; in quo tam diu inhæremus quan-

diu ad Christum minime conversi fuerimus. Tres quoque diversitates in omni creatura consistunt. Aut enim est rationalis, ut angeli et homo; vel animalis, ut omnia quæ flatu vitali sine ratione potiuntur; aut neutrum habens, ut lapides et arbores.

Item tres sunt gradus sanctitatis. Primus quidem, qui et maximus, constans in vita virginali; secundus, in viduali; tertius, in conjugali.

Item tres sunt qualitates hominem quæ per numerum distinguuntur. Quarum prima consistit in eo numero qui dividitur solummodo in ternarium ut

novem, quique tam angelos quam homines angelicam vitam sequentes significat; alia in senario, qui quoque et dualitatem et trinitatem recipit, in vitiis diu jacentes, sed tandem conversos; tertia binario aliisque numeris dualitatem tantum recipientibus, per quos in malo perseverantes significantur.

Sunt etiam tria genera oppositorum, in quibus quanta misericordia Domini sit in homines valet satis agnosci. Quorum scilicet unum in diabolo sociisque ejus semel peccantibus et tamen semper damnatis consistit; aliud vero in hominibus quibus aut nulla salutis æternæ cognitio data est, vel qui scientes non ita a Domino corriguntur ut veniam mereantur: tertium est in jumentis quibus nulla rationalis scientia data est sicut nobis. Si igitur hæc tria opponimus nobis, qui licet quotidie peccemus, venia tamen nobis est promissa; si pœnitentiam agamus, tunc merito dicemus quoniam *misericordia Domini plena est terra* (Psal. xxxii).

Item tria argumenta inveniuntur, in quibus cuncta Dei flagella, in hoc sæculo facta, bona et pia esse probantur. Unum quidem est in his qui mittuntur ad scholam vel ad quamlibet artem discendam, quam nemo sine flagellis discere valet; aliud est in his quibus pro infirmitate superanda amaritudo medicinæ exhibetur magna; tertium vero est in his qui ad tantam stultitiam prorumpunt, ut nequeant aliter ad debita jura subdi nisi variis modis fuerint afflicti. Hujusmodi igitur flagella cum fuerint ab hominibus gesta, nemo peritorum culpæ solet illa. Unde et divina flagella tanto minus sunt culpanda, quanto magis Deus est bonus; quia sicut scriptum est: *Nemo bonus, nisi solus Deus*.

Sunt et tria tempora, id est præteritum, præsens et futurum: in quibus omne quod fuit, et est, quodque fiet, retinetur quasi collectum.

Tribus quoque modis Deus ad nos loquitur in Scriptura sacra, pronuntiando videlicet, et admonendo, atque increpando. Ibi enim pronuntiatur omnibus, quæ bona vel mala sint, et quæ gloria bonorum vel pœna malorum reposita sit in futuro sæculo. Ut in Evangelio: *Qui crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit; qui autem non crediderit, condemnabitur*. Et in psalmo: *Custodit Dominus omnes diligentes se, et omnes peccatores disperdet*. Ibi etiam omnes admonentur ut fugiant a malo, faciantque bonum. Ut in Evangelio: *Vigilate omni tempore, ut digni habeamini fugere quæ ventura sunt*. Et in propheta: *Quærite Dominum, dum inveniri potest, etc.* Eodem modo increpantur ibi omnes peccatores cur in mandatis Domini sint nimis negligentes. Cujus nimirum increpationis verba proferuntur ita: *Ut quid diligitis vanitatem, et quærilis mendacium? Et iterum: Usque judicatis iniquitatem, et facies peccatorum sumitis?* Talibus autem verborum modis ideo nunc utitur Deus, ut post hanc vitam nemo possit habere excusationem aliquam ignorantia.

A Sunt etiam tres virtutes, id est fides, spes, charitas: in quibus omnis spiritualis vita et incipit, et maxime ad perfectionem tendit. Per charitatem enim omne bonum perficitur.

Hæc igitur ac his similia spiritualis intelligentiæ dicta, quæ in libris meis inveniri possunt scripta, et investigare et scribere studui, cum multos prudentiæ sæcularibus amatores cernerem occupatos in spheræ et horologii et astrolabii labore, nec non in varia stellarum contemplatione. Quæ scilicet quamvis et ego dicere possem, pro eo tamen quod in illis laborantes inspexi deficere in via Dei, id est in dilectione Dei et proximi, in humilitate aliisque virtutibus, animum meum ab eis averti.

B Et ut hoc melius credatur quod de prudentiæ sæcularis amatoribus jam dixi, exemplum referam de quodam homine præ multis prudentiam sæcularem sequente, mihi que notissimo. Hunc namque licet per multos annos docuerim bene scribere, recte juxta grammaticam legere, rite juxta Boetii monochordum psallere, sæpissimeque eum monuerim præcavere ne a prudentia sæculari deciperetur, licet etiam tanta sibi beneficia exhibuerim, ut nequeant facile enarrari; inveni tamen in eo quoddam genus sapientiæ quod et dictu et auditu constat miserabile. Ideo autem hoc genus sapientiæ appello, quia ipse pro sapientia fecit et adhuc facit, ut scilicet mihi malum pro bono reddat.

C Postquam igitur illum instruxi, sicut superius dixi, tunc ipse, juxta ritum prudentiæ sæcularis elatus, non solum ea quæ ego illi de communi regula monochordi dixeram, sed etiam hoc quod quidam Patres scribendo proferunt contempsit, et potenter in carminibus antiquis, aliter quam mihi rectum videretur emendavit. Tunc ego putans eum aliquid reminisci quantam benignitatem sibimet exhibui, sæpius illum admonui tam scriptis quam dictis ut attendere dignaretur quia non conveniret tam insolita et imperita emendatio. At ille, admonitionis meæ verba pro nihilo deputans, in sententia sua permansit. Cumque super hac re quærerer, sibi que querela mea a quibusdam suis atque meis amicis denunciata fuisset loquebatur ita de me quasi nesciret quis essem, vel quid vellem. Tantam igitur negligentiam a prudentissimo amico meo mihi factam ideo hic patefaci, ut, juxta hoc quod Dominus in Evangelio admonet, dicens: *Si peccaverit in te frater tuus, vade et corripe eum inter teipsum solum; usque si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus et publicanus*, ego etiam Ecclesiæ dicerem quid erga me fecisset frater meus, ipsaque judicaret quid inter nos agendum foret. Nam quod de secreta admonitione faciendum præceptum est a Domino, satis me fecisse spero.

Præmia fer digna scriptoris, virgo benigna;
Airamum cognosce tuum, veniam sibi posce.